

Styret i SG Finans AS
Postboks 105
1325 LYSAKER

VÅR REFERANSE
19/7547

DERES REFERANSE

DATO
27.03.2020

Endelig rapport fra IRB-tilsyn 2019

Finanstilsynet gjennomførte 15. oktober 2019 stedlig tilsyn som del av den løpende oppfølgingen av SG Finans' tillatelse til å bruke internmodell for kapitalkravsberegninger (IRB). Finanstilsynets oppfølging skjer i samarbeid med den europeiske sentralbanken (ECB) og det franske finanstilsynet (ACPR). Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 19. desember 2019 og styrets svarbrev av 30. januar 2020.

Generelt om IRB i SG Finans

SG Finans benytter IRB-metoden for hoveddelen av foretakets låne- og leasingportefølje i Norge og Sverige. Foretaket har søkt om å få benytte IRB-metoden for porteføljer i Danmark og for factoringporteføljen i Norge, og om endringer i foretakets IRB-system og modeller. Søknadsbehandlingen omtales i eget brev.

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til mangler i foretakets rapportering av misligholdte engasjementer i kapitalkravsrapporteringen til Finanstilsynet og til reduksjoner i rapportert mislighold, og ba styret undersøke. Det framgår av svarbrevet at antallet kunder og engasjementer som er misligholdt ikke er redusert, men at en lavere andel av samlet engasjementsbeløp er misligholdt. Finanstilsynet registrerer at styret mener tallene reflekterer utviklingen i porteføljen.

Styrets ansvar for IRB-systemet

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport forsinkelser i styrets behandling av valideringsrapporter, og reiste spørsmål om styrets behandling av validerings- og internrevisjonsrapporter er tilstrekkelig til å gjøre styret oppmerksom på svakheter i foretakets IRB-systemer og sikre at IRB-systemet måler risiko på en forsvarlig måte og anvendes i tråd med regelverket.

Det framgår av tilsvaret at styret har bedt ledelsen sørge for at valideringsrapporter legges fram for styret innen 12 måneder etter utgangen av utfallsåret for valideringen. Finanstilsynet legger til grunn at internrevisjonsrapporter også behandles i styret.

Organisering av risikostyringen

Finanstilsynets vurderte i foreløpig rapport at organiseringen av foretakets risikostyringsfunksjon er fragmentert. Finanstilsynet viste til en uklar ansvarsfordeling mellom første- og andrelinjefunksjoner, at medarbeidere med kontrollfunksjoner har ansvar for kredittfullmakter og at modellenheten ikke er organisatorisk underlagt leder for risikostyring. Finanstilsynet ba styret beskrive ansvars- og oppgavefordeling for risikostyring og kontroll i foretakets første og andre forsvarslinje og vurdere hvorvidt foretaket etterlever Den europeiske banktilsynsmyndighetens retningslinjer om virksomhetsstyring, EBA/GL/2017/11.

Styret redegjør i svarbrevet for arbeidsdelingen mellom første og andre forsvarslinje. Arbeidsdelingen vil bli gjennomgått i forbindelse med det planlagte salget av foretaket.

Finanstilsynet tar styrets svar til orientering. Foretaket bes oversende vurderingen av hvorvidt ansvars- og arbeidsdelingen er i tråd med nevnte retningslinjer, innen 31. oktober 2020.

Validering

Finanstilsynet forstår det slik at kravet om uavhengig validering ivaretas ved at en sentral valideringsenhet i konsernet ettergår valideringstester av misligholdssannsynlighet (PD), tapsgrad (LGD) og konverteringsfaktor for poster utenom balansen (KF) som er gjennomført av foretakets modellenheten. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at prosessen er tidkrevende og at de sentrale valideringsrapportene ikke omfatter datakvalitet, misligholdsmerking og kvalitative forhold som dokumentasjon og anvendelse.

Som nevnt over har styret bedt ledelsen sørge for en mer effektiv valideringsprosess. Det framgår videre at styret, dersom det er påkrevet, vil påse at risikostyringsenheten får tilstrekkelige ressurser til validering av IRB-modellene, og at dette vil bli diskutert med ny eier. Finanstilsynet mener foretaket bør ha tilstrekkelig kompetanse og ressurser til uavhengig validering.

Styret svarer videre at den sentrale valideringsenheten har gjennomgått dokumentasjon og anvendelse. Finanstilsynet legger til grunn at dette er dokumentert. Når det gjelder datakvalitet og misligholdsmerking, viser styret til kontroller gjennomført av modellenheten og innkrevingsenheten ("collection department"). Finanstilsynet presiserer at disse forholdene bør være inkludert i den uavhengige valideringen, enten den gjennomføres av den sentrale valideringsenheten eller en uavhengig lokal valideringsenhet.

Nærmere om validering av PD

Foretaket kalibrerer PD mot gjennomsnittlig mislighold i perioden fra 1990 til og med siste valideringssår. Dette innebærer at innslaget av kriseår i forhold til gode år i datagrunnlaget avtar. Finanstilsynet bemerket i foreløpig rapport at for flere av modellene har PD-nivået vært synkende over tid og ba foretaket vurdere om datagrunnlaget for beregning av langsiktig mislighold inneholder tilstrekkelig andel observasjoner fra kriseår. Finanstilsynet noterer av styrets svar, at kalibreringen av PD-modellene er holdt på nivå med anbefalingen fra valideringen i 2015.

Finanstilsynet ba videre foretaket vurdere om langsiktig gjennomsnittlig misligholdsfrekvens for perioden 2007-2016, som benyttes i valideringen av PD-estimer på risikoklassenivå, er representative for et gjennomsnitt over konjunktursyklusen. Det framgår av svarbrevet at styret anser fire av årene, 2009-2012, som nedgangstider for foretakets hovedforretningsområde. Finanstilsynet mener bankkrisen på begynnelsen av 1990-tallet er den foreløpig siste alvorlige nedgangsperioden i norsk økonomi med betydelige tap for banksektoren.

I foreløpig rapport bemerket Finanstilsynet at backtesting-rapportene for PD-modellene omfatter validering av modellenes prediksjonsevne over tid, noe som ikke inngår i den styrebehandlete rapporten. Det fremgår av svarbrevet at styret finner det naturlig at backtesting-rapportene for de ulike modellene inneholder mer informasjon enn rapportene som forelegges styret. Finanstilsynet vurderer modellenes prediksjonsevne over tid som relevant informasjon for styret, og anbefaler at dette også omtales i valideringsrapportene som styret behandler.

Finanstilsynet kommenterte i foreløpig rapport at både modellenheten og ekstern valideringsenhet påpeker svakheter relatert til PD-modellenes treffsikkerhet og diskrimineringsevne. Den eksterne valideringsenheten bemerket også feil bruk av kalibreringsfaktorer i backtesting av PD-modeller for 2016. Finanstilsynet noterer at foretaket har fulgt opp disse bemerkningene gjennom søknad om bruk av ny modell, og at feilen med kalibreringsfaktoren er rettet opp i valideringen for 2018.

Nærmere om validering av LGD

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at misligholdte engasjementer hvor avhendingen av pant ikke er fullført, bør inkluderes i beregningen av observert tapsgrad, og at eventuell gjenvinning ut over utestående beløp ikke bør inngå i gjennomsnittlige tapsgrader. Videre påpekte Finanstilsynet at interne kostnader synes å være undervurdert og at foretaket har benyttet en diskonteringsrente for gjenvunnet beløp som er lavere enn angitt i Finanstilsynets rundskriv 9/2016. Styret svarer at alle mislighold vil inngå i valideringsgrunnlaget i 2020, at foretaket vil anvende et gulv på observert tapsgrad og en diskonteringsrente i tråd med Finanstilsynets rundskriv. Finanstilsynet legger til grunn at observerte tapsgrader anslås konservativt.

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål om hvilke tapsgradsestimater som sammenlignes med observasjonene, dvs. om det er verdier før eller etter justering for nedgangstider og om det er gjennomsnittet er beregnet for hele porteføljen eller bare for de misligholdte. Styret viser til at både langsiktige estimater og estimater justert for nedgangstider inngår i valideringen, og at styret legger mest vekt på de nedgangstidsjusterte estimatene. Sammenligningsgrunnlaget vil bli beskrevet nærmere i valideringsrapportene. Finanstilsynet fastholder at sammenligning av predikerte og observerte tapsgrader må ta høyde for hvilke konjunkturer estimatene skal gjelde for, slik at observasjoner som ikke er fra nedgangstider bør sammenlignes med langsiktige estimater. Valideringen må imidlertid også ettergå om justeringene for nedgangstider er tilstrekkelige. Finanstilsynet presiserer at gjennomsnittlig predikert LGD i porteføljen bør sammenlignes med gjennomsnittlige observerte tapsgrader. Gjennomsnitt som bare gjelder misligholdte engasjementer er ikke nødvendigvis representativt for porteføljen som helhet, og sammenligning av predikerte og observerte tapsgrader for bare den misligholdte porteføljen er mest relevant på engasjements- eller klassenivå.

For Finanstilsynet

Bjørn Andersen
seksjonssjef

Inga Baadshaug Eide
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Vedlegg: Engelsk oversettelse

Kopi til:
European Central Bank
French Prudential Supervision and Resolution Authority